

STANOWISKO

Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji [PIIT]

w przedmiocie projektu ustawy

o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu i niektórych ustaw

Ogólne uwagi do Projektu:

Omawiane zagadnienie	Propozycja stanowiska PIIT
<p>Wprowadzenie rozdziału 11a „Działalność na rzecz spółek lub trustów oraz działalność w zakresie walut wirtualnych” – art. 1 pkt 54 Projektu.</p>	<p>Wprowadzenie regulacji działalności na rzecz spółek lub trustów oraz działalności w zakresie walut wirtualnych powinno nastąpić w ramach ustawy – Prawo przedsiębiorców.</p> <p>W pierwszej kolejności należy wskazać, że uznanie działalności polegającej na świadczeniu usług, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 oraz pkt 16 u.p.p.p. za działalność regulowaną poprzez uzależnienie możliwości jej wykonywania od obowiązku uzyskania wpisu do właściwego rejestru stanowi jedną z form reglamentacji prowadzenia działalności gospodarczej, która została przewidziana przez przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (dalej jako: „u.p.p.”). W związku z powyższym, projektowane przepisy odnoszące się do tej materii powinny zostać zawarte w ramach u.p.p. Przemawia za tym również fakt, że ustawa ta stanowi podstawowy akt prawny dla osób, które planują rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej. Jednocześnie, przyjęcie rekomendowanego tu rozwiązania pozwoli na zachowanie właściwej struktury u.p.p.p. z uwagi na nieumieszczanie w niej dotychczas przepisów związanych z szeroko rozumianą rejestracją poszczególnych rodzajów działalności gospodarczych, których ta ustawa dotyczy. Powyższe dotyczy również projektowanego art. 153a u.p.p.p, o którym mowa w art. 1 pkt 60 Projektu.</p> <p>Ponadto należy wskazać, że zasadne jest wprowadzenie dwóch osobnych rozdziałów, tj. odrębnego rozdziału dla prowadzenia działalności na rzecz spółek lub trustów, a także odrębnego dla prowadzenia działalności w zakresie walut wirtualnych. Umożliwi to przyszłym adresatom tych regulacji łatwiejsze poruszanie się nich.</p>
<p>Problematyka występowania w prawie polskim porozumień</p>	<p>Proponuje się jednoznaczne wskazanie w ramach Projektu, czy w polskim porządku prawnym funkcjonują porozumienia prawne o charakterze podobnym do trustów i ewentualne dokonanie zmiany w definicji trustu.</p>

Omawiane zagadnienie	Propozycja stanowiska PIIT
<p>prawnych o charakterze podobnym do trustów.</p>	<p>Zgodnie z obecnym art. 2 ust. 2 pkt 24 u.p.p.p. trust oznacza regulowany przepisami prawa obcego stosunek prawny wynikający ze zdarzenia prawnego, umowy lub porozumienia, w tym zespołu takich zdarzeń lub czynności prawnych, na podstawie którego dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych na powiernika w celu sprawowania zarządu powierniczego oraz udostępniania tych wartości beneficjentom tego stosunku. Z kolei, zgodnie z przepisami 5AMLD Polska – jako Państwo członkowskie – ma obowiązek powiadomić Komisję Europejską o kategoriach, cechach charakterystycznych, nazwach i – w stosowanych przypadkach – podstawach prawnych trustów i podobnych porozumień prawnych.</p> <p>Obowiązek ten oznacza, że w ramach procesu implementacji 5AMLD niezbędne jest dokonanie analizy, czy występujące w prawie polskim konstrukcje prawne stanowią podobne do trustów porozumienia prawne w rozumieniu tej dyrektywy. W ocenie PIIT analiza ta powinna dotyczyć przede wszystkim kwalifikacji umów o zarząd powierniczy. Ewentualne udzielenie pozytywnej odpowiedzi w tym zakresie powinno nieść za sobą zmianę definicji trustu z art. 2 ust. 2 pkt 24 u.p.p.p.</p>
<p>Brak wprowadzenia w Projekcie przepisów dotyczących centralnego rejestru rachunków</p>	<p>Proponuje się wprowadzenie do Projektu regulacji centralnego rejestru rachunków.</p> <p>Zgodnie z art. 32a ust. 1 4AMLD, dodanym przez art. 1 pkt 19 5AMLD, „Państwa członkowskie ustanawiają scentralizowane automatyczne mechanizmy, takie jak centralne rejestry lub centralne systemy wyszukiwania danych elektronicznych, które umożliwiają terminową identyfikację dowolnej osoby fizycznej lub prawnej posiadającej lub kontrolującej rachunki płatnicze oraz rachunki bankowe identyfikowane za pomocą IBAN, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012, a także skrytki depozytowe w instytucji kredytowej na ich terytorium. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o specyfice tych mechanizmów krajowych”.</p> <p>Projekt nie zawiera jakichkolwiek przepisów dotyczących ustanowienia tego rodzaju rejestru lub systemu i jako taki wymaga uzupełnienia w tym zakresie.</p>

Szczegółowe uwagi do Projektu:

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
Art. 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie	18) pośrednicy w obrocie nieruchomościami w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 65 i 284)	18) pośrednicy w obrocie nieruchomościami w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 65 i 284), w tym podmioty, które wykonują działalność opisaną w art. 179b pkt 3 tej ustawy, ale wyłącznie odniesieniu do transakcji w przypadku których miesięczny czynsz wynosi równowartość co najmniej 10 000 euro.	<p>Proponuje się określenie zakresu instytucji obowiązanych w sposób analogiczny do dyrektywy.</p> <p>Zgodnie z przepisami 5AMLD za podmioty zobowiązane uznaje się m.in. „pośredników w obrocie nieruchomościami, w tym jeśli działają w charakterze pośredników w wynajmowaniu nieruchomości, ale tylko w odniesieniu do transakcji w przypadku których miesięczny czynsz wynosi co najmniej 10 000 EUR”. Katalog instytucji obowiązanych z art. 2 ust. 1 u.p.p.p. powinien zostać odpowiednio zmieniony w tym zakresie. Wprowadzając tę zmianę proponuje się odwołanie do treści art. 179b pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z treścią tego przepisu, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami polega na odpłatnym wykonywaniu czynności zmierzających do zawarcia przez inne osoby umów najmu lub dzierżawy nieruchomości lub ich części. W konsekwencji wprowadzonej zmiany powinno się również doprecyzować na jaki dzień obliczyć kurs euro w stosunku do złotych polskich.</p>
Art. 1 pkt. 2 lit. a	1) beneficjencie rzeczywistym – rozumie się przez to (...): b) w przypadku trustu: - założyciela, - powiernika, - nadzorcę, jeżeli został ustanowiony, - beneficjenta lub – w przypadku gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego trustu nie zostały jeszcze określone – grupę osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust, - inną osobę sprawującą kontrolę nad trustem,	1) beneficjencie rzeczywistym – rozumie się przez to (...): b) w przypadku trustu wszystkie następujące osoby: - założyciela, - powiernika, - nadzorcę, jeżeli został ustanowiony, - beneficjenta lub – w przypadku, gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego trustu nie zostały jeszcze określone – grupę osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust,	<p>Proponuje się modyfikację definicji beneficjenta rzeczywistego w przypadku trustów.</p> <p>Przepisy 5AMLD wskazują, że za beneficjentów rzeczywistych trustów należy traktować wszystkie ze wskazanych osób. Wprowadzenie tożsamej treści w Projekcie pozwoli zachować maksymalną spójność z przepisami AMLD5, a także uniknąć wątpliwości w tej kwestii. Z informacji posiadanych przez PIIT tego rodzaju wątpliwości pojawiają się przy tym w praktyce rynkowej. W szczególności znana jest PIIT praktyka uznawania za beneficjentów rzeczywistych trustów wyłącznie jednej z kategorii osób wskazanych w tym przepisie.</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
	- inną osobę fizyczną o uprawnieniach lub obowiązkach równoważnych do określonych w tiret od pierwsze do piąte	- inną osobę sprawującą ostateczną kontrolę nad trustem, - inną osobę fizyczną o uprawnieniach lub obowiązkach równoważnych do określonych w tiret od pierwsze do piąte	
Art. 1 pkt 11	Art. 37. 1. Weryfikacja tożsamości klienta, osoby upoważnionej do działania w jego imieniu oraz beneficjenta rzeczywistego polega na potwierdzeniu ustalonych danych identyfikacyjnych na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby fizycznej, dokumentu zawierającego aktualne dane z wyciągu z właściwego rejestru lub innych dokumentów, danych lub informacji pochodzących z wiarygodnego i niezależnego źródła, w tym środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 albo na podstawie systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 162 i 1590).	Art. 37. 1. Weryfikacja tożsamości klienta, osoby upoważnionej do działania w jego imieniu oraz beneficjenta rzeczywistego polega na potwierdzeniu ustalonych danych identyfikacyjnych na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby fizycznej, dokumentu zawierającego aktualne dane z wyciągu z właściwego rejestru lub innych dokumentów, danych lub informacji pochodzących z wiarygodnego i niezależnego źródła, w tym środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 albo na podstawie systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 162 i 1590), w szczególności podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP lub podpis elektroniczny.	<p>Proponuje się wskazanie przykładowego katalogu środków identyfikacji elektronicznej.</p> <p>Implementacja postanowień 5AMLD wymaga dookreślenia środków, które mogą być stosowane w celu identyfikacji elektronicznej. Zgodnie z treścią wyżej wskazanego aktu, środki należytej staranności wobec klienta obejmują „identyfikację klienta i weryfikację jego tożsamości na podstawie dokumentów, danych lub informacji pochodzących z rzetelnego i niezależnego źródła, w tym, o ile są dostępne, środków identyfikacji elektronicznej, odpowiednich usług zaufania określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 lub wszelkich innych bezpiecznych, zdalnych lub elektronicznych procesów identyfikacji regulowanych, uznanych, zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy krajowe”.</p> <p>W ocenie PIIT, niewystarczające jest w tym celu samo powołanie się na nazwy aktów prawnych. Tak sformułowane odesłanie może być bowiem niezrozumiałe dla adresatów ustawy. Dodanie do treści przepisu przykładowego katalogu najpopularniejszych w obrocie gospodarczym środków zwiększy przejrzystość projektowanej regulacji i ułatwi jej stosowanie w praktyce. Implementacja przepisów dyrektywy powinna w miarę możliwości precyzować ich treść na potrzeby krajowego stosowania.</p> <p>Powyższe uzasadnienie znajduje zastosowanie również do zmian, które są proponowane w odniesieniu do treści art. 1 pkt 15 lit. a tiret drugie, art. 1 pkt 21 oraz art. 1 pkt 22 lit. a tiret drugie Projektu.</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
Art. 1 pkt 15 lit. a tiret pierwsze	c) rezydentem państwa, o którym mowa w pkt 10	c) rezydentem państwa, o którym mowa w art. 43 pkt 10	<p>Proponuje się doprecyzowanie.</p> <p>Zmiana ma charakter redakcyjny w celu uniknięcia wątpliwości, o którym artykule jest mowa w przepisie.</p>
Art. 1 pkt 15 lit. a tiret drugie	7) nawiązywanie albo utrzymywanie stosunków gospodarczych lub przeprowadzanie transakcji okazjonalnej bez fizycznej obecności klienta w przypadku gdy związane z tym wyższe ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu nie zostało ograniczone w inny sposób, w tym przez użycie środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 lub na podstawie systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej;	7) nawiązywanie albo utrzymywanie stosunków gospodarczych lub przeprowadzanie transakcji okazjonalnej bez fizycznej obecności klienta w przypadku gdy związane z tym wyższe ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu nie zostało ograniczone w inny sposób, w tym przez użycie środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 lub na podstawie systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej, w szczególności podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP lub podpis elektroniczny.	<p>Proponuje się wskazanie przykładowego katalogu środków identyfikacji elektronicznej.</p> <p>Co do uzasadnienia zmiany porównaj stanowisko PIIT wobec art. 1 pkt 11 Projektu.</p>
Art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte	(…) 12) powiązanie stosunków gospodarczych lub transakcji okazjonalnej z klientem będącym obywatelem państwa trzeciego i ubiegającym się o prawo pobytu lub obywatelstwo w państwie członkowskim w zamian za transfery kapitałowe, nabycie własności lub	(…) 12) powiązanie stosunków gospodarczych lub transakcji okazjonalnej z klientem będącym obywatelem państwa trzeciego i ubiegającym się o prawo pobytu lub obywatelstwo w państwie członkowskim w zamian za transfery kapitałowe, nabycie własności lub	<p>Proponuje się zastąpienie zwrotu „podmioty o charakterze korporacyjnym” terminem „podmioty stanowiące osoby prawne”.</p> <p>W żadnym innym przepisie projektowanej treści u.p.p.p. nie pojawia się zwrot „podmioty o charakterze korporacyjnym”. Celem ujednoczenia siatki pojęciowej występującej w ustawie proponuje się posłużenie terminem „podmioty stanowiące osoby prawne”. Występuje on na gruncie innych przepisów ustawy</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
	obligacji skarbowych bądź inwestycje w podmioty o charakterze korporacyjnym w danym państwie członkowskim.	obligacji skarbowych bądź inwestycje w podmioty stanowiące osoby prawne w danym państwie członkowskim.	implementujących przepisy dyrektywy, w których pojawia się pojęcie „podmiotów o charakterze korporacyjnym” (np. art. 2 ust. 2 pkt 1 u.p.p.p.).
Art 1 pkt 21	1. Instytucje obowiązane mogą korzystać z usług podmiotu trzeciego przy stosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 13, pod warunkiem niezwłocznego przekazywania przez ten podmiot, na żądanie instytucji obowiązanej, niezbędnych informacji oraz dokumentów dotyczących zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego, w tym kopii dokumentów uzyskanych podczas stosowania środków bezpieczeństwa finansowego polegających na identyfikacji klienta i beneficjenta rzeczywistego oraz weryfikacji ich tożsamości w szczególności za pomocą środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 albo przy wykorzystaniu systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej.	1. Instytucje obowiązane mogą korzystać z usług podmiotu trzeciego przy stosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 13, pod warunkiem niezwłocznego przekazywania przez ten podmiot, na żądanie instytucji obowiązanej, niezbędnych informacji oraz dokumentów dotyczących zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego, w tym kopii dokumentów uzyskanych podczas stosowania środków bezpieczeństwa finansowego polegających na identyfikacji klienta i beneficjenta rzeczywistego oraz weryfikacji ich tożsamości w szczególności za pomocą środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 albo przy wykorzystaniu systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej, w szczególności podpis	Proponuje się wskazanie przykładowego katalogu środków identyfikacji elektronicznej. Co do uzasadnienia zmiany porównaj stanowisko PIIT wobec art. 1 pkt 11 Projektu.

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
		potwierdzony profilem zaufanym ePUAP lub podpis elektroniczny.	
Art 1 pkt 22 lit. a tiret drugie	1) uzyskane w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego kopie dokumentów i informacje, w tym, o ile są dostępne, informacje uzyskane za pomocą środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 albo przy wykorzystaniu systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej.	1) uzyskane w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego kopie dokumentów i informacje, w tym, o ile są dostępne, informacje uzyskane za pomocą środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania umożliwiających identyfikację elektroniczną w rozumieniu rozporządzenia 910/2014 albo przy wykorzystaniu systemów identyfikacji elektronicznej przyłączonych do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej, w szczególności podpis elektroniczny lub podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP.	Proponuje się doprecyzowanie katalogu środków identyfikacji elektronicznej. W ramach uzasadnienia proponowanej zmiany, pozostają w mocy uwagi wyrażone w odniesieniu do art. 1 pkt 11 Projektu.
Art. 1 pkt 29	Art. 54a. Przetwarzanie danych osobowych na podstawie ustawy uznaje się za działanie leżące w interesie publicznym w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1.).	Art. 54a. 1. Przetwarzanie danych osobowych na podstawie ustawy uznaje się za działanie leżące w interesie publicznym w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1.).	Proponuje się wprowadzenie bardziej szczegółowych przepisów odnoszących się do przetwarzania danych osobowych. W ocenie PIIT przepisy u.p.p.p. wymagają istotnego uzupełnienia w kontekście przetwarzania danych osobowych przez instytucje obowiązkane. Po pierwsze, rozwój technologiczny doprowadził do powstania wyrafinowanych technik informatycznych prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, którym coraz częściej przeciwdziałać można wyłącznie poprzez automatyczne podejmowanie decyzji. Umożliwienie instytucjom obowiązującym podejmowania tego rodzaju decyzji jest kluczowe przede wszystkim na potrzeby procesów blokowania przeprowadzanych transakcji czy pozyskiwania klientów (onboardingu). Stosowną propozycję w tym zakresie zawarto w ustępach 4 i 5

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
		<p>2. Do przetwarzania danych osobowych klientów, osób upoważnionych do działania w imieniu klienta lub beneficjentów rzeczywistych przez instytucję obowiązana w związku z wykonywaniem czynności określonych ustawą nie stosuje się art. 13 ust. 1 i 2 oraz art. 14 ust. 1-3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.</p> <p>3. Instytucja obowiązana przetwarza dane, o których mowa w art. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, stanowiące dane biometryczne klientów, osób upoważnionych do działania w imieniu klienta lub beneficjentów rzeczywistych w celu rozpoznania</p>	<p>wskazanego przepisu Projektu. Propozycję tą oparto wyłącznie o zakres danych osobowych, które instytucje obowiązane mogą przetwarzać na gruncie obecnie obowiązujących przepisów. W tym celu odwołano się do treści art. 49 u.p.p.p., regulującego obowiązek przechowywania dokumentacji i informacji (a więc i danych osobowych) przez instytucje obowiązane.</p> <p>Po drugie, niezależnie od powyższego, proponuje się umożliwienie instytucjom obowiązany stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz wykonywania ocen ryzyka AML w oparciu o dane biometryczne. Wykorzystywanie danych biometrycznych do celów identyfikacji klientów jest powszechnie aprobowanym rozwiązaniem na europejskich rynkach finansowych. W szczególności przepisy o usługach płatniczych jednoznacznie dopuszczają wykorzystanie tego rodzaju danych jako jednego z elementów tzw. silnego uwierzytelnienia klienta (z ang. <i>strong customer authentication</i>). Dane biometryczne przetwarzane w celu jednoznacznego zidentyfikowania klienta zostały przy tym wskazane jako szczególna kategoria danych, o których mowa w art. 9 RODO. Zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. g RODO, przetwarzanie takich danych jest możliwe, gdy jest ono niezbędne ze względów związanych z ważnym interesem publicznym, na podstawie prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego. Konsekwentnie, proponuje się wprowadzenie w ustawie wyraźnego przepisu w tym zakresie. Stosowną jego propozycję zawarto w ustępie 3 wskazanego przepisu Projektu.</p> <p>Na koniec, rekomenduje się wprowadzenie jednoznacznego przepisu uprawniającego instytucje obowiązane do niewykonywania tzw. obowiązku informacyjnego wobec klientów, osób działających w ich imieniu oraz beneficjentów rzeczywistych (będących osobami fizycznymi) z art. 13 i 14 RODO. Zbliżony funkcjonalnie przepis istniał już wcześniej w stosunku do beneficjentów rzeczywistych (art. 34 ust. 6 u.p.p.p.), ale został wykreślony w związku z pracami nad zapewnieniem prawidłowego stosowania RODO w Polsce. Wywołało to duże zamieszanie wśród instytucji obowiązanych i skutkowało powstaniem rozbieżnych praktyk rynkowych. Część instytucji obowiązanych uznała bowiem, że należy informować beneficjentów rzeczywistych o przetwarzaniu ich danych osobowych, skoro został usunięty przepis pozwalający tego nie robić (wniosek prawidłowy zgodnie z regulami</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
		<p>ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu lub stosowania środków bezpieczeństwa finansowego.</p> <p>4. Instytucja obowiązana może podejmować decyzje w indywidualnych przypadkach, opierając się wyłącznie o zautomatyzowane przetwarzanie, w tym profilowanie, danych osobowych w celu:</p> <p>1) rozpoznania ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu lub</p> <p>2) stosowania środków bezpieczeństwa finansowego</p> <p>– pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy zautomatyzowana decyzja, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, zakwestionowania tej decyzji, wyrażenia własnego stanowiska oraz do uzyskania interwencji ludzkiej.</p> <p>5. Decyzje, o których mowa w ust. 4 mogą być podejmowane wyłącznie w oparciu o następujące kategorie danych dotyczących osoby fizycznej:</p> <p>1) dane uzyskane w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego;</p>	<p><i>a contrario</i> i racjonalności ustawodawcy). Z kolei inne instytucje obowiązane poszukiwały podstawy dalszego braku konieczności takiego informowania w art. 14 ust. 5 lit. b RODO (zgodnie z faktycznym powodem uchylecia art. 34 ust. 6 u.p.p.p.). Dodanie jednoznacznego przepisu w tej kwestii pozwoli ujednoczyć praktykę rynkową w tej kwestii. Jednocześnie w opinii PIIT cel przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu klóci się również z obowiązkiem informowania o przetwarzaniu danych osobowych samych klientów, czy ich pełnomocników. W pełni zasadne jest więc jego ograniczenie również wobec tych podmiotów danych osobowych. Stosowną propozycję w tym zakresie zawarto w ustępie 2 wskazanego przepisu Projektu.</p> <p>Zgodnie z treścią art. 23 ust. 1 lit. d RODO, prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego, któremu podlegają administrator danych lub podmiot przetwarzający, może aktem prawnym ograniczyć zakres obowiązków i praw przewidzianych w art. 12–22 i w art. 34, a także w art. 5 – o ile jego przepisy odpowiadają prawom i obowiązkom przewidzianym w art. 12–22 – jeżeli ograniczenie takie nie narusza istoty podstawowych praw i wolności oraz jest w demokratycznym społeczeństwie środkiem niezbędnym i proporcjonalnym, służącym zapobieganiu przestępczości, prowadzeniu postępowań przygotowawczych, wykrywaniu lub ściganiu czynów zabronionych lub wykonywaniu kar, w tym ochronie przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobieganiu takim zagrożeniom. Mając na względzie powyższe, należy dopuścić możliwość wprowadzenia do u.p.p.p. regulacji odnoszących się do możliwości ograniczenia stosowania niektórych przepisów RODO przez instytucje obowiązane na potrzeby przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w tym regulacji w zakresie proponowanym przez PIIT.</p> <p>Zaznacza się przy tym, że propozycja PIIT została sporządzona w oparciu o treść ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Jako taka jest więc spójna z rozwiązaniami</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
		<p>2) dane o przeprowadzanych transakcjach i ewidencje transakcji;</p> <p>3) dane dotyczące analiz, o których mowa w art. 34 ust. 3.</p>	funkcjonującymi już obecnie w polskim systemie prawa (na gruncie innych aktów prawnych).
Art. 1 pkt. 31 lit. b tiret drugie	<p>2. Do zadań organu właściwego w sprawach Rejestru należy: (...)</p> <p>4) nakładanie kar pieniężnych na podmioty wymienione w art. 58 pkt. 1-5 i 7-13 oraz osoby, o których mowa w art. 58 pkt 6, które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia do Rejestru informacji, o których mowa w art. 59, lub które dokonały zgłoszenia do Rejestru nieprawdziwych informacji;</p> <p>5) nakładanie kar pieniężnych na beneficjentów rzeczywistych, którzy nie dopełnili obowiązku, o którym mowa w art. 60a;</p> <p>6) podejmowanie działań w celu zapewnienia prawidłowości oraz aktualizacji informacji zawartych w Rejestrze.</p>	<p>2. Do zadań organu właściwego w sprawach Rejestru należy: (...)</p> <p>4) nakładanie kar pieniężnych na podmioty wymienione w art. 58 pkt. 1-5 i 7-13 oraz osoby, o których mowa w art. 58 pkt 6, które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia do Rejestru informacji, o których mowa w art. 59, lub które dokonały zgłoszenia do Rejestru nieprawdziwych informacji;</p> <p>5) nakładanie kar pieniężnych na beneficjentów rzeczywistych, którzy nie dopełnili obowiązku, o którym mowa w art. 60a;</p> <p>6) podejmowanie działań w celu zapewnienia prawidłowości oraz aktualizacji informacji zawartych w Rejestrze.</p>	<p>Proponuje się wykreślenie.</p> <p>Jakikolwiek przepis Projektu ani obecnej ustawy nie przewiduje sankcji kary pieniężnej bezpośrednio wobec beneficjentów rzeczywistych. Wskazane zdanie jest więc bezprzedmiotowe.</p>
Art. 1 pkt. 40	<p>Przetwarzanie informacji o beneficjentach rzeczywistych zgromadzonych w Rejestrze odbywa się bez wiedzy osób, których informacje te dotyczą.</p>	<p>Przetwarzanie informacji o beneficjentach rzeczywistych zgromadzonych w Rejestrze odbywa się bez wiedzy osób, których informacje te dotyczą.</p>	<p>Proponuje się pozostawienie przepisu.</p> <p>Zbliżony przepis o przetwarzaniu informacji o beneficjentach rzeczywistych bez ich wiedzy istniał w stosunku do instytucji obowiązanych (art. 34 ust. 6 u.p.p.p.). Jego wykreślenie w związku z pracami nad zapewnieniem prawidłowego stosowania RODO w Polsce wywołało duże zamieszanie wśród instytucji obowiązanych i skutkowało powstaniem rozbieżnych praktyk rynkowych. Część instytucji obowiązanych uznała bowiem, że należy informować beneficjentów rzeczywistych o przetwarzaniu ich danych osobowych, skoro został usunięty przepis pozwalający tego nie robić (wniosek prawidłowy zgodnie z regułami <i>a contrario</i> i racjonalności ustawodawcy). Z kolei inne instytucje obowiązane</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
			<p>poszukiwały podstawy dalszego braku konieczności takiego informowania w art. 14 ust. 5 lit. b RODO (zgodnie z faktycznym powodem uchylecia art. 34 ust. 6 u.p.p.p.). Pozostawienie powyższego przepisu pozwoli uniknąć powtórzenia się tego rodzaju negatywnej sytuacji.</p> <p>Alternatywnie, proponuję się wyraźne wskazanie w uzasadnieniu Projektu, że uchylenie przepisu następuje w związku z możliwością braku informowania beneficjentów rzeczywistych o przetwarzaniu ich danych osobowych zgodnie z art. 14 ust. 5 lit. b RODO. Obecna treść uzasadnienia Projektu jest w tym zakresie nie wystarczająca, jako że nie wskazuje ona konkretnych przepisów RODO, które duplikują art. 65 u.p.p.p. – i jako taka – może dalej budzić wątpliwości.</p>
Art. 16	<p>Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:</p> <p>1) art. 1 pkt 1, 3–7, 47, 49–54 i 60 oraz art. 8–10, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;</p> <p>2) art. 1 pkt 8–30 i pkt 31 lit. a i lit. b tiret pierwsze, pkt 32–39, 41–43 oraz 55–59, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.</p>	<p>Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.</p>	<p>Proponuje się jednolity sześciomiesięczny okres <i>vacatio legis</i>.</p> <p>Projekt wprowadza znaczną ilość zmian do ustawy. Całościowe, prawidłowe ich wdrożenia będzie stanowić dla instytucji obowiązanych zabieg skomplikowany i długotrwały. Z kolei Projekt przewiduje czternastodniowy termin wejścia w życie dla szeregu zmian, które są istotne z punktu widzenia funkcjonowania instytucji obowiązanych (np. stosowania wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach stosunków gospodarczych lub transakcji związanych z państwem trzecim wysokiego ryzyka). Przyjęcie tak krótkiego okresu przejściowego z wysokim prawdopodobieństwem okaże się niewystarczające dla instytucji obowiązanych do prawidłowego wdrożenia tego rodzaju zmian.</p> <p>Za późniejszym wprowadzeniem w życie projektowanych rozwiązań przemawia również potencjalne przedłużanie się panującej obecnie sytuacji społeczno-gospodarcza, która związana jest z zagrożeniem epidemiologicznym spowodowanym przez wirusa SARS-CoV-2. W związku z jej występowaniem, a także podejmowanymi obecnie innymi, priorytetowymi działaniami ustawodawczo-wykonawczymi, mającymi na celu ochronę uczestników obrotu gospodarczego, zasadnym jest odsunięcie w czasie wejścia w życie Projektu.</p>

Jed. red. Projektu	Przepis Projektu	Propozycja przepisu PIIT (tekst pogrubiony)	Propozycja stanowiska PIIT
			Konsekwentnie, proponuje się rozszerzenie sześciomiesięcznego okresu <i>vacatio legis</i> na wszystkie projektowane zmiany.
Brak	Brak	Art. 39 (...) 3. Instytucje obowiązane, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-5, 7-11, 24 i 25, mogą zawrzeć umowę o prowadzenie rachunku pod warunkiem , że środki bezpieczeństwa finansowego, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2, zostaną zastosowane przed przeprowadzeniem transakcji z wykorzystaniem tych rachunków.	<p>Proponuje się usunięcie niekonsekwencji istniejącej w treści art. 39 ust. 3 u.p.p.p.</p> <p>Zgodnie z obecną treścią art. 39 ust. 3 u.p.p.p., „Instytucje obowiązane, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-5, 7-11, 24 i 25, mogą zawrzeć umowę o prowadzenie rachunku bankowego, rachunku papierów wartościowych lub rachunku zbiorczego pod warunkiem, że środki bezpieczeństwa finansowego, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2, zostaną zastosowane przed przeprowadzeniem transakcji z wykorzystaniem tych rachunków”.</p> <p>Przepis ten jest niespójny. Odnosi się on bowiem do szeregu instytucji obowiązanych, które <i>de facto</i> nie mogą prowadzić wskazanych następnie rodzajów rachunków. W szczególności dotyczy to instytucji płatniczych, które prowadzą rachunki płatnicze zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (a nie rachunki bankowe, zbiorcze, czy papierów wartościowych). Z informacji posiadanych przez PIIT powyższa niespójność wywołuje liczne wątpliwości w praktyce rynku płatniczego. Jest ona również niezgodna z przepisami dyrektywy 4AMLD. Art. 14 ust. 3 tej dyrektywy w jakikolwiek sposób nie zawęża bowiem rodzajów otwieranych rachunków, a jedynie wskazuje rodzaje instytucji obowiązanych, które pod określonymi warunkami mogą otworzyć rachunku przed wykonaniem środków bezpieczeństwa finansowego z art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 u.p.p.p.</p> <p>Z uwagi na powyższe, zasadne jest dokonanie zmiany w treści art. 39 ust. 3 u.p.p.p. i doprecyzowanie jego treści w sposób odpowiadający specyfice wskazanych w nim instytucji obowiązanych. Proponuje się w tym celu zastąpienie istniejącego wyliczenia odwołaniem do definicji rachunku z art. 2 ust. 2 pkt 17 u.p.p.p.</p>